

עמנואל רבינוביץ - שמן, רוח, מים!

זה אירע לפני יותר משלוש שנים. משך למעלה משנה נסעתי עם עמנואל, שרגא ואורי בגיפ האפור. כמעט ולא ראינו כבישים; כמעט ולא ראינו אפילו דרכי עפר. ככל שהיה מזג האוויר גרוע יותר, כך היתה עבודתנו רבה יותר. כאשר היה יורד גשם סוחף, וכל בני האדם הגורמא ליים היו מסתתרים בבתיהם, היינו ניצבים על שפתו החלק לקה של וואדי, בלב השממה, מטילים תפוזים אל תוך המים, מציינים את מהירות תנועתם בעזרת שערן-סטופר.

אולם לא תמיד עבדנו רק במזג-אוויר רע. היו חודשי קיץ ארוכים, בהם השתרעה אדמת-הנגב סדוקה וצמאה, מבלי שתהיה טיפת אחת של מים אפילו בקרקעית הבאר העמוקה ביותר. משך חודשים אלה מדדנו את תפוקת המעינות בהרי יהודה ובאיזור ים-המלח.

אלה היו חודשי החופש שלנו. נעים היה לשבת בגיפ הי מלא שקים, ששימשו לנו ככרי-מושב. במושב הקדמי היה מורכב מק"ע-ברז, שהיה מכונה בפנינו בשם היפהפיה האני גלית, וכל אחד מאתנו היה מצוייד ברובה קנדי ו-50 כדורים. את גג-הברונט ואת מגן-הרוח של הגיפ השארנו במשרד בי באר-שבע: הפקרנו את עצמנו לשמש, לרוח — ולמהירות.

אין איפוא כל פלא בכך, שבשעת ישיבת-המערכת הסוערת, בה הביע כל אחד את דעתו על נושאי הרפורטגיות המיוחדות, התרכזו מחשבותינו בנושא אחד ויחיד: המים בנגב. היו כמה וכמה מתנדבים שרצו לעשות רפורטגיה זאת; אולם אני עמדתי על דעתי. לא רציתי למסור אותה לאיש. הייתי מוכרח לעשות אותה בעצמי.

גאוה תמימה

עמנואל לא נשתנה כלל. חושבני שהוא לא ישתנה לעולם: הוא אחד מהטיפוסים הנדירים, אשר לזמן אין כל שליטה עליהם. הוא קיבל את פני בחיור הרחב הרגיל ובלחיצת יד אמיצה כפלדה. הוא הזמין אותי להכנס לבית המלאכה המכני אשר ניבנה על ידו באחד החדרים הפנויים של המשרד. הוא היה מאושר מאוד: עתה אפשר לו לעסוק במלאכה האהובה עליו: הרכבת מכשירים מדויקים.

עמנואל הסכים לצרף אותי לסיוורו הבא בנגב, בתנאי אחד: שלא איווה אליו כתייר, אלא אעזור לו בעבודה. הסכמתי ברצון.

הפעם הוטל עלינו לסקור את פני המים של וואדי-שבע העליון, מזרחית לבאר שבע, ושל מעיינות איזור ים-המלח:

מאת

עמנואל

פרת

הפקידים לא יכלו לעבוד. המשרטטים עזבו את המפות והה תוכניות, הפקידות הירפו ממכונות החישוב. אפילו הגיאולוג, ד"ר וונטש, גב-הקומה והכפוף כסימן-שאלה, הרים את משך קפיו על מצחו, הצטרף אל החבורה שהצטופפה מסביב לגבר כבן 30, רחב-כתפיים, שווף, חייכני ומתלוצץ. עמנואל רבינוביץ, אחד מסוכרי-המים, חזר מן הנגב, כדי למסור את רשימותיו למשרד המחלקה לחקר מקורות-המים. הפקידים אהבו לראות אותו ואת אנשיו חוזרים ממבצעייהם: הם היו מביאים שמץ משמש-הנגב ורוחותיו אל תוך האולם הקר, המואר בניאון, הניצב מתחת לגשם הירושמי הבלתי פוסק.

עבודה רבת-אחריות

נפגשתי עם עמנואל בקפה הסטודנטים הירושלמי הסואן ניצן. שיחתנו נסבה על הנגב. הוא אמר שהוא מחפש עוזר, הציע לי את המשרה.

"עבודתנו אינה כשונה, אך רבת אחריות וחשיבות. אנו מודדים את פני המים של הבארות. את תפוקת-המעיינות ואת נפח מי-הגשמים הזורמים בואדיות."

"מה זה?" שאלתי. "שיטה נוספת לפתרון בעיית האבטלה?" הוא חייך והגביר לי שהדבר הינו יותר מזה: סקר מתמיד של עליית וירידת פני-המים בעונות שונות של השנה, וסקר העלייה והירידה בתפוקת-המעיינות. ובאשר לסקר מי הגשמים הזורמים בואדיות, הרי זה מאפשר לנו לתכנן סכרים ובריכות חדשים. כן, זוהי דרך לפתרון בעיית האבטלה — בעתיד. אלה הם מסעות נהדרים! השתוקקתי לצאת לדרך מיד.

"מסעות? הם עוד יצאו לך מהאף."

"מה גודל הצוות?"

"אתה אני ועוד שני מטורפים. כן, וגם הגיפ שלנו. גם הוא שייך לצוות. אל תחזקי! יש לו צורה אנושית. שבו 5923."

פרצנו בצחוק ולחצנו ידיים.

המכשיר המפתורי. מטיילים רבים הבחינו בצינורות מוזרים אלה ברחבי ישראל. הלימניגראף (מצוף המחובר על ידי מערכת-גלגלים אל מחסן) נותן עקומה של גובה הזרימה.

בקרקעיתן. מגע קצה החוט במים יעביר זרם למונה הקבוע בקצהו השני, למעלה, יציין את גובה פני המים בבאר. לתוך באר ערבית (תמונה משמאל), מטיילים פשוט את החוט.

הגיפ התכונן בזוועה במודד היורד בסולם החלוד והרעוע לתוך בארות, שעומקן מגיע לעתים ל-80 מטר, כדי להכניס חוט חשמל מצוייד במשקולת לתוך צינור הקידוח אשר